

Onderwerp:

Datum: 23 januari 2020
Portefeuillehouder: Matthijs Sikkes-van den Berg
Afdeling: Ruimtelijk Beheer/Ruimtelijke Ontwikkeling
Steller: Ron Kaptijn/Martin Cornelissen

Wat is de voorgeschiedenis en de concrete aanleiding van de informatie?

Er zijn eerder ca. tien brieven/mails aan de raad gericht over de uitrol van het 5G-netwerk. De vragenstellers zijn geen inwoners van Diemen. Vermoedelijk schrijven zij alle Nederlandse gemeenten aan met dezelfde brief.

De strekking van alle documenten is ongeveer dezelfde; men vreest aantasting van de gezondheid door toenemende elektromagnetische straling en verwacht dat de gemeentelijke overheid de uitrol stopt, dan wel haar invloed binnen de VNG aanwendt om de uitrol te stoppen.

Tevens heeft Leefbaar Diemen (nu Onafhankelijke Partij Diemen) in de raadsvergadering van 31 oktober 2019 aangegeven graag een onafhankelijk onderzoek naar 5G te willen laten uitvoeren, al dan niet door de rekenkamer. De portefeuillehouder heeft in diezelfde vergadering toegezegd om informatie die over Diemen of het Diemense gaat de raad te doen toekomen. Dit memo is daar de uitwerking van.

Ligt aan de informatie een collegebesluit ten grondslag?

Ja, datum: 28 januari 2020

Samenvatting

1. Uitrol van het 5G-netwerk

Begin 2020 zal de Rijksoverheid frequenties veilen voor het nieuwe mobiele netwerk 5G. De winnaars van de veiling gaan vervolgens het netwerk in werking stellen. Daarvoor is een dichter netwerk van antennes als voor het 4G-netwerk benodigd. Vermoedelijk zal het gaan om kleine antennes ter grootte van een pizzadoos op een onderlinge afstand van 50 à 150 meter. In de openbare ruimte wordt gedacht aan montage aan lichtmasten,abri's, e.d. Iedere antenne zal gevoed moeten worden met elektriciteit en een glasvezel dataverbinding.

a. Bevoegdheid

Vanuit de Telecommunicatiewet is een gemeente niet middels een vergunningtraject bevoegd telecommunicatienetwerken binnen haar gemeentegrenzen te weigeren. Wel heeft de gemeente invloed op de instemmingsprocedure met betrekking tot kabel- en leidingtracé's. Ook kan de gemeente een plaatsingsplan voor antennes toetsen. Voor grote antennes is een omgevingsvergunning vereist. Hieronder wordt bij punt 2 specifiek op de Diemense situatie op dit punt ingegaan.

b. Straling

Iedere actieve elektrische geleider zendt straling uit. Zenders van (radio) omroepen en andere mobiele diensten voegen hier hun eigen straling aan toe. Het activeren van het 5G-netwerk betekent een toename van elektromagnetische straling in de leefomgeving. Het Rijk heeft in diverse plaatsen (Rotterdam, Groningen en

Maastricht) metingen aan proefopstellingen van 5G-antennes laten uitvoeren en die getoetst aan internationale normen (ICNIRP) voor maximale blootstelling aan elektromagnetische velden. Alle meetresultaten bleven (ver) onder deze normen. Naar verwachting zal de Telecommunicatiewet uitgebreid worden met stralingsnormen en/of -grenzen.

c. *VNG*

Daar de uitrol van het 5G-netwerk iedere gemeente in dezelfde situatie plaatst, heeft de VNG een coördinerende rol op zich genomen. Zo correspondeert de VNG met het ministerie en woordvoerders van economische zaken, o.a. over praktische invulling van de uitrol en de communicatie naar burgers.

De ondersteunende rol van de VNG is bij uitstek geschikt voor dit landelijke project. De VNG heeft ook een "Impactanalyse antenne- en vergunningenbeleid uitrol 5G opgesteld" als handleiding voor gemeenten.

d. *Communicatie*

Ook bij de uitrol van het 4G-netwerk, vijftien jaar geleden, ontstond er ongerustheid bij burgers over mogelijk negatieve gevolgen van de elektromagnetische straling van de antennes. Veelal werden gemeentes hierop aangesproken. Hetzelfde dreigt nu weer te gebeuren. De VNG heeft de Rijksoverheid hierop gewezen en het Rijk verzocht de communicatie met de burger te coördineren.

2. Voorbereiding gemeente Diemen

a. *Vergunningen/gemeentelijk beleid antennes*

De VNG verwacht dat er meer antennes nodig zijn voor het 5G netwerk. Wat voor antennes dat zijn is bij ons nog niet bekend. Voor antennes die lager zijn dan 5 meter, is geen omgevingsvergunning nodig (behalve als het om antennes op monumentale panden gaat). Als ze hoger zijn is wel een vergunning nodig. Voor de plaatsing van vergunningplichtige antennes zijn in 2009 door de gemeenteraad "beleidsregels plaatsingsmogelijkheden GSM/UMTS antennes in Diemen" vastgesteld. In de beleidsregels is nadrukkelijk ingegaan op het beperkte toetsingskader: ruimtelijke kwaliteit/bebouwingsbeeld dan wel inbreuk op gebruiksgenot van panden in de directe omgeving. Eventuele gezondheidsaspecten mogen daarbij niet worden betrokken. Deze beleidsregels zijn vervolgens verwerkt in de bestemmingsplannen/beheersverordening die nadien zijn aangepast.

b. *Antenneconvenant/plaatsingsplan*

In de gemeentelijke beleidsregels wordt ook verwezen naar het zogeheten "Antenneconvenant", dat is gesloten tussen telecombedrijven, rijksoverheid en gemeenten (VNG). In dat convenant is opgenomen dat telecombedrijven een plaatsingsplan voor antennes moeten opstellen waarmee ze de betreffende gemeente inzicht geven in te plaatsen (en reeds geplaatste) antennes. De gemeenten kunnen hierop advies geven, dat de operators dan "zoveel als mogelijk" meenemen. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om plaatsing van antennes op woongebouwen en de kleurstelling van antennes. In het nieuwe convenant (het oude is vorig jaar afgelopen) wordt het plaatsen van antennes voor 5G meegenomen. Voor zover wij weten vinden besprekingen tussen VNG, rijksoverheid en telecombedrijven nog plaats. Wij verwachten dat de mate van invloed van gemeenten in het plaatsingsplan net zo beperkt blijft als onder het eerdere convenant het geval was (beoordeling van gezondheidsrisico's hoort daar niet bij).

c. *Communicatie*

Wij zullen de vragen van burgers en/of actiegroepen over het plaatsen van, en de gevolgen van 5G-antennes beantwoorden met één generiek antwoord waarin wordt gesteld dat de gemeentelijke overheid nagenoeg geen invloed kan uitoefenen op de uitrol van het 5G-netwerk.

3. Themabijeenkomst met de raad

Met bovenstaande conclusie, dat de gemeente nagenoeg geen invloed heeft, adviseert het college uw raad om geen speciale themabijeenkomst over dit onderwerp te organiseren. Wel zal u op de hoogte worden gehouden van informatie met betrekking tot dit onderwerp waar het Diemen raakt.

Ter inzage in iBabs

VNG-notitie over 5G

Beleidsregels 2009 GSM/UMTS-antennes in Diemen

- EINDE -